

ÇOĞULCU DEMOKRATİK TOPLUMLARDA SOSYAL ADALET

ÖZET

Bu tezde, çok kültürlü toplumlarda adalet sorunu incelenmektedir. Çağımız toplumlarında yaşanmış ve yaşanmakta olan kültürel çatışmaların ortaya çıkardığı toplumsal sorunların birer adalet sorunu olduğu varsayımından hareketle, bunlara sosyal barışı ve siyasal birliktelikleri tehdit etmeyecek bir çözüm bulunup bulunamayacağı temel sorununu çözümlenmeye çalışılmaktadır. Çalışma, Giriş ve Sonuç bölümlerinin dışında iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde sorun ortaya konulmakta ve çalışmanın amacı ve sınırları açıklanmaktadır.

Adalet hakkında söz söylemek hem çok kolay, hem de çok zordur. Bu yüzden, birinci bölümde öncelikle adalet kavramı ve kavrayışları üzerinde durulmakta, günlük dildeki kullanımından epistemolojik çözümlemesine, eşitlik, özgürlük gibi kavramlarla akrabalığına ve nihayet siyaset felsefesi tarihindeki düşünsel serüvenine kadar çok geniş perspektiften açıklamalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, bu ilk bölümün amacı, adalet kavramının gerçekte ne olduğunu ortaya koymaya çalışmaktan ziyade onu soyut biçimde teorik bir çözümlemeye tabi tutmanın reel dünyadaki sorunlara çözüm üretebilmek açısından anlamsızlığına işaret etmek olarak belirtilebilir.

İkinci bölümde, öncelikle çoğulcu toplum gerçeği ve bu tür toplumlara özgü adalet sorunları realist bir bakışla belirlenmeye çalışılmakta; bu sorunların ortaya çıkmasına yol açan, en azından bunu engelleyemeyen geleneksel siyaset teorileri ve uygulamaları dışında bir çözüm bulunup bulunamayacağı tartışılmaktadır. Bu çerçevede, çoğulcu bir adalet anlayışı tartışmaya açılmakta ve farklı adalet anlayışlarına gerçekleşmek bakımından eşit şans tanıyan temel bazı adalet ilkeleri tespit edilmeye çalışılmaktadır. Geleneksel kamusal-özel alan ayrımı reddedilmekte, yerine üç farklı adalet alanı önerilmektedir. Geliştirilen adalet anlayışı, bir taraftan çoğulcu bir toplumsal yapıya uygulanabilir nitelik arz ederken, diğer taraftan daha önce bu tür toplumlara özgü olarak geliştirilmiş bulunan geleneksel adalet anlayışlarından farklı unsurları içermesi bakımından orijinal bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, çoğulcu demokratik toplumlardaki adalet sorunlarının ancak katılımcı ve müzakereci bir demokratik yapı içerisinde çözülebileceği sonucuna ulaşmaktadır.

Sonuçta ise, niçin bu çalışmada ortaya konulan türden spesifik bir adalet anlayışının çok kültürlü modern toplumlardaki çoğulculuk gerçeğine daha uygun olduğu tartışılmaktadır.